Euroopan parlamentti
2024-2029

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta

2025/2061(INI)

11.9.2025

LAUSUNTOLUONNOS

kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnalta

budjettivaliokunnalle ja talousarvion valvontavaliokunnalle

oikeusvaltioperiaatetta koskevan ehdollisuusjärjestelmän täytäntöönpanosta (2025/2061(INI))

Valmistelija: Michał Wawrykiewicz

TARKISTUKSET

Kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunta esittää asiasta vastaaville budjettivaliokunnalle ja talousarvion valvontavaliokunnalle seuraavaa:

Tarkistus 1

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan 12 a viite (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	– ottaa huomioon 24. huhtikuuta 2024 antamansa päätöslauselman meneillään olevista SEU-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisista Unkaria koskevista kuulemisista oikeusvaltion vahvistamisesta sekä sen talousarviovaikutuksista[1 a],
	[1 a] Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2024)0367.

Or. en

Tarkistus 2

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan 12 b viite (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	– ottaa huomioon 18. tammikuuta 2024 antamansa päätöslauselman Unkarin tilanteesta ja jäädytetyistä EU-varoista[1 a],
	[1 a] EUVL C, C/2024/5742, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5742/oj.

Or. en

Tarkistus 3

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan 14 a viite (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	– ottaa huomioon 15. syyskuuta 2022 antamansa päätöslauselman ehdotuksesta neuvoston päätökseksi sen toteamiseksi Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan nojalla, onko olemassa selvä vaara, että Unkari loukkaa vakavasti unionin perustana olevia arvoja[1 a],
	[1 a] EUVL C 125, 5.4.2023, s. 463.

Or. en

Tarkistus 4

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan 14 b viite (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	– ottaa huomioon 10. maaliskuuta 2022 antamansa päätöslauselman oikeusvaltioperiaatteesta ja unionin tuomioistuimen päätöksen seurauksista[1 a],
	[1 a] EUVL C 347, 9.9.2022, s. 168.

Or. en

Tarkistus 5

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan 15 a viite (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	– ottaa huomioon 7. lokakuuta 2020 antamansa päätöslauselman demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskevan

EU:n järjestelmän perustamisesta[1 a],

[1 a] EUVL C 395, 29.9.2021, s. 2.

Or. en

Tarkistus 6

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan 15 b viite (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	– ottaa huomioon 12. syyskuuta 2018 antamansa päätöslauselman ehdotuksesta, jolla neuvostoa pyydetään toteamaan Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan nojalla, onko olemassa selvä vaara, että Unkari loukkaa vakavasti unionin perustana olevia arvoja[1 a],

---

[1 a] EUVL C 433, 23.12.2019, s. 66.

Or. en

Tarkistus 7

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan 17 a viite (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	– ottaa huomioon 5. toukokuuta 2022 antamansa päätöslauselman meneillään olevista SEU-sopimuksen 7 artiklan 1 kohdan mukaisista Puolan ja Unkarin kuulemisista[1 a],

---

[1 a] EUVL C 465, 6.12.2022, s. 147.

Or. en

Tarkistus 8

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan 17 b viite (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	– ottaa huomioon 1. kesäkuuta 2023 antamansa päätöslauselman oikeusvaltiorikkomuksista ja perusoikeusloukkauksista Unkarissa ja jäädytetyistä EU:n varoista[1 a],
	[1 a] EUVL C, C/2023/1223, 21.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/1223/oj.

Or. en

Tarkistus 9

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan 19 a viite (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	– ottaa huomioon parlamentin komissiota vastaan 25. maaliskuuta 2024 asiassa C-225/24 nostaman kanteen, jossa Euroopan unionin tuomioistuinta pyydetään kumoamaan 13. joulukuuta 2023 annettu komission täytäntöönpanopäätös C(2023)9014[1 a],
	[1 a] EUVL C, C/2024/3063, 13.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/3063/oj.

Or. en

Tarkistus 10

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan 21 viite

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
– ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan tiedonhankintamatkoilla Unkariin 15.–17. toukokuuta 2023 ja Slovakiaan 26.–28. toukokuuta 2025 tehdyt havainnot,	– ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan tiedonhankintamatkoilla Unkariin 15.–17. toukokuuta 2023 ja Slovakiaan 26.–28. toukokuuta 2025 ***ja kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan tiedonhankintamatkalla Unkariin 14.–16. huhtikuuta 2025*** tehdyt havainnot,

Or. en

Tarkistus 11

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan 29 a viite (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	– ottaa huomioon kansalaisvapauksien sekä oikeus- ja sisäasioiden valiokunnan pyytämän tutkimuksen ”Enforcement of EU law in the Area of Freedom, Security and Justice”[1 a], joka julkaistiin tammikuussa 2024,
	1 a https://www.europarl.europa.eu/thinktank/en/document/IPOL_STU(2024)755914.

Or. en

Tarkistus 12

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan A kappale

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
A. ottaa huomioon, että EU:n perustana ovat SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistetut arvot, joita ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus,	A. ottaa huomioon, että EU:n perustana ovat SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistetut arvot, joita ovat ihmisarvon kunnioittaminen, vapaus,

kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina; toteaa, että nämä arvot ***kuvastuvat perusoikeuskirjassa vahvistetuissa perusoikeuksissa, joita*** ovat ***esimerkiksi naisten*** ja ***miesten tasa-arvo ja syrjintäkielto sekä neuvotteluoikeus*** ja ***oikeus työtaistelutoimiin unionin oikeuden sekä kansallisten lainsäädäntöjen ja käytäntöjen mukaisesti,*** ja ***ne sisältyvät keskeisenä osana kansainvälisiin ihmisoikeussopimuksiin; toteaa, että näiden yhteisten arvojen noudattaminen muodostaa perustan*** EU:ssa asuvien oikeuksille;	kansanvalta, tasa-arvo, oikeusvaltio ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, vähemmistöihin kuuluvien oikeudet mukaan luettuina; toteaa, että nämä arvot ovat ***yhteisiä jäsenvaltioille*** ja ***ne kuvastuvat kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa*** ja ***sisältyvät keskeisenä osana niihin; ottaa huomioon, että demokratia, oikeusvaltioperiaate*** ja ***perusoikeudet ovat toisiaan vahvistavia arvoja ja niiden heikentäminen on järjestelmätason uhka*** EU:ssa asuvien ***ihmisten*** oikeuksille ***ja vapauksille***;

Or. en

Tarkistus 13

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan D kappale

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
D. ottaa huomioon, että ehdollisuusasetuksessa ***EU:lle*** annetaan valtuudet toteuttaa oikeasuhteisia taloudellisia toimenpiteitä taloudellisten ***etujensa*** suojaamiseksi, jos oikeusvaltioperiaatteen rikkominen jäsenvaltiossa vaikuttaa tai uhkaa vakavasti vaikuttaa EU:n talousarvion moitteettomaan varainhoitoon; ottaa huomioon, että ehdollisuusasetus hyväksyttiin osana vuosien 2021–2027 monivuotista rahoituskehystä koskevaa pakettia ja että neuvottelut lainsäätäjien välillä olivat pitkät ja vaikeat erityisesti siksi, että jotkin jäsenvaltiot pyrkivät yhdistämään monivuotista rahoituskehystä koskevat neuvottelut oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuusmekanismista käytäviin neuvotteluihin; ottaa huomioon, että asetus tuli voimaan 1. tammikuuta 2021 ja se on	D. ottaa huomioon, että ehdollisuusasetuksessa ***neuvostolle*** annetaan valtuudet toteuttaa ***komission ehdotuksen pohjalta ja sen ilmoitettua asiasta parlamentille*** oikeasuhteisia taloudellisia toimenpiteitä ***EU:n*** taloudellisten ***etujen*** suojaamiseksi, jos oikeusvaltioperiaatteen rikkominen jäsenvaltiossa vaikuttaa tai uhkaa vakavasti vaikuttaa EU:n talousarvion moitteettomaan varainhoitoon; ottaa huomioon, että ehdollisuusasetus hyväksyttiin osana vuosien 2021–2027 monivuotista rahoituskehystä koskevaa pakettia ja että neuvottelut lainsäätäjien välillä olivat pitkät ja vaikeat erityisesti siksi, että jotkin jäsenvaltiot pyrkivät yhdistämään monivuotista rahoituskehystä koskevat neuvottelut oikeusvaltioperiaatetta koskevasta ehdollisuusmekanismista käytäviin

siitä lähtien sitonut kaikkia jäsenvaltioita;	neuvotteluihin; ottaa huomioon, että asetus tuli voimaan 1. tammikuuta 2021 ja se on siitä lähtien sitonut kaikkia jäsenvaltioita;

Or. en

Tarkistus 14

Päätöslauselmaesitys
Johdanto-osan F a kappale (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	F a. ottaa huomioon, että ehdollisuusasetusta sovellettiin joulukuussa 2022 ensimmäisen kerran Unkarin osalta ja että tämä johti koheesiovarojen pidättämiseen 6,3 miljardin euron edestä ja kieltoon tehdä uusia oikeudellisia sitoumuksia unkarilaisten yleishyödyllisten säätiöiden ja niiden hallinnoimien yhteisöjen kanssa, mihin olivat syynä oikeusvaltioperiaatteen järjestelmälliset rikkomiset, jotka uhkasivat vaarantaa EU:n talousarvion ja EU:n taloudelliset edut, mukaan lukien oikeuslaitoksen ja julkisen syyttäjälaitoksen riippumattomuuden rajoitukset, sekä korruptioon ja puutteisiin EU:n varojen täytäntöönpanossa liittyvät riskit, erityisesti julkisten hankintojen ja edellä mainittujen yleishyödyllisten säätiöiden roolin osalta;

Or. en

Tarkistus 15

Päätöslauselmaesitys
3 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
3. suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan unionin tuomioistuin on	3. suhtautuu myönteisesti siihen, että Euroopan unionin tuomioistuin on

vahvistanut, että SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettujen arvojen kunnioittaminen on jatkuva velvoite EU:hun liittymisen jälkeen ja ennakkoedellytys unionin jäsenyydestä johtuvien perussopimusten mukaisten oikeuksien ja etujen hyödyntämiselle, mukaan lukien mahdollisuus saada EU:n varoja; kehottaa komissiota korostamaan tätä seikkaa viestintä- ja täytäntöönpanotoimissaan;	***todennut***, että SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettujen arvojen kunnioittaminen on jatkuva velvoite EU:hun liittymisen jälkeen ja ennakkoedellytys unionin jäsenyydestä johtuvien perussopimusten mukaisten oikeuksien ja etujen hyödyntämiselle, mukaan lukien mahdollisuus saada EU:n varoja; kehottaa komissiota korostamaan tätä seikkaa viestintä- ja täytäntöönpanotoimissaan***[1 a]***;
	[1 a] Heikentämiskiellon periaate; julkisasiamies Campos Sánchez-Bordonan 2. joulukuuta 2021 asiassa C-156/21, Unkari v. Euroopan parlamentti ja Euroopan unionin neuvosto, antama ratkaisuehdotus, ECLI:EU:C:2021:974, 214 kohta.

Or. en

Tarkistus 16

Päätöslauselmaesitys
3 a kohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	3 a. pitää ilahduttavana, että unionin tuomioistuin on korostanut, että EU:n talousarvio on yksi keskeinen väline, jonka avulla voidaan toteuttaa SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettu yhteisvastuuperiaate – yksi EU:n perusperiaatteista [1 a]***; toistaa, että yhteisvastuu saavutetaan jakamalla taloudelliset resurssit ja se perustuu jäsenvaltioiden keskinäiseen luottamukseen, joka edellyttää, että kukin jäsenvaltio käyttää yhteisiä varoja vastuullisesti ja on sitoutunut täyttämään EU:n oikeuden mukaiset velvoitteensa, kuten vaalimaan SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettuja arvoja, varsinkin oikeusvaltioperiaatetta;***

[1 a] ***Em. unionin tuomioistuimen asia C-156/21, tuomion 129 kohta.***

Or. en

Tarkistus 17

Päätöslauselmaesitys
6 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
6. korostaa, että ehdollisuusjärjestelmä kytkeytyy talousarvioon, koska sen tavoitteena on turvata EU:n varojen moitteeton varainhoito ja suojata EU:n taloudelliset edut, ja sitä sovelletaan vain, jos oikeusvaltioperiaatteen rikkominen vaikuttaa tai uhkaa vakavasti vaikuttaa EU:n talousarvioon; painottaa, että se on eri asia kuin SEU-sopimuksen 7 ***artiklassa vahvistettu menettely***, ***joka koskee seuraamuksia*** SEU-sopimuksen 2 artiklassa ***vahvistettujen*** arvojen ***vakavasta*** ja ***jatkuvasta loukkaamisesta***;	6. korostaa, että ehdollisuusjärjestelmä kytkeytyy talousarvioon, koska sen tavoitteena on turvata EU:n varojen moitteeton varainhoito ja suojata EU:n taloudelliset edut, ja sitä sovelletaan vain, jos oikeusvaltioperiaatteen rikkominen vaikuttaa tai uhkaa vakavasti vaikuttaa EU:n talousarvioon; painottaa, että se on eri asia kuin SEU-sopimuksen 7 ***artiklan 1 ja 2 kohdan menettelyt, joiden tarkoituksena on antaa jäsenvaltioille suosituksia, jos on olemassa selvä vaara***, ***että ne saattavat loukata vakavasti*** SEU-sopimuksen 2 artiklassa ***vahvistettuja arvoja, ja rangaista näiden*** arvojen ***vakavista*** ja ***jatkuvista loukkauksista***;

Or. en

Tarkistus 18

Päätöslauselmaesitys
7 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
7. painottaa, että SEUT-sopimuksen 258 artiklan ja varainhoitoasetuksen 6 artiklan mukaiset rikkomusmenettelyt ovat edelleen täydentäviä välineitä, joilla voidaan puuttua SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettujen arvojen	7. painottaa, että SEUT-sopimuksen 258 ***ja 260*** artiklan ja varainhoitoasetuksen 6 artiklan mukaiset rikkomusmenettelyt ovat edelleen täydentäviä välineitä, joilla voidaan puuttua SEU-sopimuksen 2 artiklassa vahvistettujen arvojen

järjestelmälliseen rikkomiseen;

järjestelmälliseen rikkomiseen;

Or. en

Tarkistus 19

Päätöslauselmaesitys
8 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
8. ***on tyytyväinen*** unionin tuomioistuimen 16. helmikuuta 2022 asioissa C-156/21 ja C-157/21 ***antamiin tuomioihin, joissa*** hylättiin kokonaisuudessaan Unkarin ja Puolan nostamat kanteet ehdollisuusasetuksen kumoamiseksi ja vahvistettiin yksiselitteisesti asetuksen pätevyys, oikeusperusta ja yhteensopivuus perussopimuksen kanssa sekä oikeusvaltioperiaatetta jäsenvaltioissa koskeva EU:n toimivalta;	8. ***panee merkille, että*** unionin tuomioistuimen 16. helmikuuta 2022 asioissa C-156/21 ja C-157/21 ***antamissa tuomioissa*** hylättiin kokonaisuudessaan Unkarin ja Puolan nostamat kanteet ehdollisuusasetuksen kumoamiseksi ja vahvistettiin yksiselitteisesti asetuksen pätevyys, oikeusperusta ja yhteensopivuus perussopimuksen kanssa sekä oikeusvaltioperiaatetta jäsenvaltioissa koskeva EU:n toimivalta; ***toteaa myös, että unionin tuomioistuin vahvisti näissä samoissa tuomioissa, että SEU-sopimuksen 2 artiklassa ilmaistut arvot sisältävät oikeudellisesti sitovia velvoitteita jäsenvaltioille;***

Or. en

Tarkistus 20

Päätöslauselmaesitys
9 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
9. panee merkille prosessia koskevat lisäselvennykset, jotka komissio esitti ehdollisuusasetusta koskevissa vuoden 2022 suuntaviivoissa, ja asetuksen käytännön soveltamista koskevan arvion, jonka komissio esitti vuoden 2024 soveltamiskertomuksessa; pitää kuitenkin valitettavana, että ***suuntaviivat hyväksyttiin*** yli ***vuosi asetuksen***	9. panee merkille prosessia koskevat lisäselvennykset, jotka komissio esitti ehdollisuusasetusta koskevissa vuoden 2022 suuntaviivoissa, ja asetuksen käytännön soveltamista koskevan arvion, jonka komissio esitti vuoden 2024 soveltamiskertomuksessa; pitää kuitenkin valitettavana, että ***komissio keskeytti lainvastaisesti ehdollisuusasetuksen***

voimaantulon jälkeen ja että ***tämä osaltaan vaikutti siihen***, ***että asetuksen soveltaminen tosiasiassa viivästyi***;	***soveltamisen*** yli ***vuoden ajaksi sen*** jälkeen***, kun se oli tullut voimaan, noudattaen näin Eurooppa-neuvoston päätelmiä, jotka olivat ristiriidassa ehdollisuusasetuksen kanssa*** ja ***jotka eivät sitoneet komissiota; pahoittelee jälleen,*** että ***komissio hyväksyi suuntaviivat ehdollisuusasetuksen soveltamista varten***, ***kun tarvetta tällaisille suuntaviivoille ei ollut osoitettu***;
	Or. en

Tarkistus 21

Päätöslauselmaesitys
10 a kohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	10 a. huomauttaa, että jäsenvaltioilla on erilaiset kansalliset identiteetit ja perinteet, mutta oikeusvaltio on EU:lle ja jäsenvaltioille yhteinen arvo ja se kuuluu EU:n ja sen oikeusjärjestyksen suoranaisiin perustuksiin[1 a]; toteaa, että oikeusvaltio voidaan määritellä seuraavien kuuden periaatteen kautta, sellaisina kuin Euroopan unionin tuomioistuin ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin ovat ne tunnustaneet ja Euroopan neuvosto on niitä kehittänyt: i) laillisuusperiaate, joka merkitsee läpinäkyvää, vastuuvelvollista, demokraattista ja moniarvoista lainsäädäntöprosessia, ii) oikeusvarmuus, iii) toimeenpanovallan mielivaltaisen käytön kielto, iv) riippumattomien ja puolueettomien tuomioistuinten takaama tehokas oikeussuoja, johon kuuluu tehokas oikeudellinen valvonta, myös perusoikeuksien kunnioittamisen osalta, v) vallanjako ja vi) yhdenvertaisuus lain edessä;
	[1 a] Em. unionin tuomioistuimen asia C-156/21, tuomion 128 kohta.

Or. en

Tarkistus 22

Päätöslauselmaesitys
12 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
12. panee merkille, että tähän mennessä vain hyvin harvat sidosryhmät ovat käyttäneet vuoden 2022 suuntaviivojen liitteenä olevaa komission vakiomuotoista kantelulomaketta; suosittelee, että komissio hyväksyy kanteluja missä tahansa kirjallisessa muodossa; kehottaa lisäksi perustamaan luottamuksellisen ilmoitusportaalin, jonka kautta sidosryhmät voivat ilmoittaa vaatimusten noudattamatta jättämisestä, jotta voidaan mahdollistaa nopeat korjaavat toimet;	12. panee merkille, että tähän mennessä vain hyvin harvat sidosryhmät ovat käyttäneet vuoden 2022 suuntaviivojen liitteenä olevaa komission vakiomuotoista kantelulomaketta; suosittelee, että komissio hyväksyy kanteluja missä tahansa kirjallisessa muodossa***, ilmoittaa viipymättä tällaisen kantelun saamisesta ja antaa sille selkeän viitenumeron sekä toimittaa kantelun tekijälle päivityksen jatkotoimista viimeistään yhden vuoden kuluttua kantelun jättämisestä***; kehottaa lisäksi perustamaan luottamuksellisen ilmoitusportaalin, jonka kautta sidosryhmät voivat ilmoittaa vaatimusten noudattamatta jättämisestä, jotta voidaan mahdollistaa nopeat korjaavat toimet;

Or. en

Tarkistus 23

Päätöslauselmaesitys
13 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
13. pitää valitettavana, että huolimatta komission vuotuisissa oikeusvaltiokertomuksissa olevista sekä OLAFin ja EPPOn esittämistä toistuvista huolta herättävistä havainnoista, jotka viittaavat talousarvioriskeihin useissa jäsenvaltioissa, ehdollisuusasetuksen nojalla on lähetetty vain kaksi virallista ilmoitusta ja toimenpiteistä on päätetty vain yhdessä tapauksessa;	13. pitää valitettavana, että huolimatta komission vuotuisissa oikeusvaltiokertomuksissa olevista sekä OLAFin ja EPPOn esittämistä toistuvista huolta herättävistä havainnoista, jotka viittaavat talousarvioriskeihin useissa jäsenvaltioissa, ehdollisuusasetuksen nojalla on lähetetty vain kaksi virallista ilmoitusta ja toimenpiteistä on päätetty vain yhdessä tapauksessa; ***panee tässä yhteydessä erityisesti merkille, että***

vakavat havainnot – joista EPPO ilmoitti komissiolle Puolan osalta vuonna 2022 ja Slovakian osalta vuonna 2023 – eivät johtaneet mihinkään ehdollisuusasetuksen mukaisiin toimiin;

Or. en

Tarkistus 24

Päätöslauselmaesitys
15 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
15. tähdentää, että komission arviointien on oltava puolueettomia ja oikeudenmukaisia, niissä on otettava huomioon kaikki käytettävissä olevat tosiseikat ja niissä on kunnioitettava periaatteita, jotka koskevat objektiivisuutta, syrjimättömyyttä ja jäsenvaltioiden yhdenvertaisuutta perussopimuksia sovellettaessa; korostaa, että talousarviota suojaavien toimenpiteiden valinnassa ja laajuudessa on kunnioitettava ehdollisuusasetuksen 5 artiklassa säädettyä oikeasuhteisuusperiaatetta ottaen huomioon rikkomisen vakavuus, kesto ja toistuvuus, asianomaisen jäsenvaltion valmius yhteistyöhön ja konkreettinen taloudellinen riski sekä vaikutukset laillisiin varojen lopullisiin saajiin ja edunsaajiin, erityisesti pienempiin varojen saajiin ja edunsaajiin; kehottaa komissiota tilintarkastustuomioistuimen suosituksen mukaisesti kertomaan julkisesti kvantitatiivisesta riskipisteytysmenetelmästä, jota se jo soveltaa sisäisesti;	15. tähdentää, että komission arviointien on oltava puolueettomia ja oikeudenmukaisia, niissä on otettava huomioon kaikki käytettävissä olevat tosiseikat ja niissä on kunnioitettava periaatteita, jotka koskevat objektiivisuutta, syrjimättömyyttä ja jäsenvaltioiden yhdenvertaisuutta perussopimuksia sovellettaessa; korostaa, että talousarviota suojaavien toimenpiteiden valinnassa ja laajuudessa on kunnioitettava ehdollisuusasetuksen 5 artiklassa säädettyä oikeasuhteisuusperiaatetta ottaen huomioon rikkomisen vakavuus, kesto ja toistuvuus, asianomaisen jäsenvaltion valmius yhteistyöhön ja konkreettinen taloudellinen riski sekä vaikutukset laillisiin varojen lopullisiin saajiin ja edunsaajiin, erityisesti pienempiin varojen saajiin ja edunsaajiin; kehottaa komissiota tilintarkastustuomioistuimen suosituksen mukaisesti kertomaan julkisesti kvantitatiivisesta riskipisteytysmenetelmästä, jota se jo soveltaa sisäisesti; ***palauttaa mieliin tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksessaan 03/2024 esittämät huolestuttavat havainnot ja etenkin sen, että poliittisilla seikoilla on merkittävä rooli päätöksissä olla keskeyttämättä varojen maksamista tai vapauttaa varoja, mikä on näkynyt erityisesti siinä, ettei komissio aiemmin soveltanut***

ehdollisuusasetusta Puolan osalta eikä se ole soveltanut sitä Slovakian osalta silloinkaan, kun se havaitsi talousarvioon liittyviä oikeusvaltioperiaatteen rikkomisia kyseisten jäsenvaltioiden osalta muiden välineiden yhteydessä;

Or. en

Tarkistus 25

Päätöslauselmaesitys
16 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
16. ymmärtää, että jotkin ehdollisuusasetuksen näkökohdat vaikeuttavat mekanismin soveltamista, erityisesti vaatimus osoittaa riittävän suora yhteys oikeusvaltioperiaatteen rikkomisen ja EU:n talousarvioon kohdistuvan kielteisen vaikutuksen vakavan riskin välillä; korostaa kuitenkin, ettei tällaisia vaatimuksia saisi käyttää perusteena sille, ettei mekanismia sovelleta;	16. ymmärtää, että jotkin ehdollisuusasetuksen näkökohdat vaikeuttavat mekanismin soveltamista, erityisesti vaatimus osoittaa riittävän suora yhteys oikeusvaltioperiaatteen rikkomisen ja EU:n talousarvioon kohdistuvan kielteisen vaikutuksen vakavan riskin välillä; korostaa kuitenkin, ettei tällaisia vaatimuksia saisi käyttää perusteena sille, ettei mekanismia sovelleta; ***pitää tässä yhteydessä valitettavana, että komissio soveltaa asetuksen suppeinta tulkintaa, jolloin se sulkee sen soveltamisen ulkopuolelle vakavimmatkin EU:n varoihin vaikuttavat rikkomiset; muistuttaa, että asetuksessa säädetään selvästi, että oikeuslaitoksen riippumattomuuden vaarantaminen rikkoo oikeusvaltion periaatteita[1 a];***

[1 a] EUVL C 465, 6.12.2022, s. 147.

Or. en

Tarkistus 26

Päätöslauselmaesitys
16 a kohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	16 a. painottaa, että silloinkin, kun oikeusvaltioperiaatteeseen liittyvät puutteet ovat luonteeltaan yleisiä ja vaikuttavat jonkin jäsenvaltion oikeusjärjestelmään kokonaisuudessaan, kuten oikeuslaitoksen riippumattomuuteen liittyvät rikkomiset, nämä puutteet voivat vaikuttaa EU:n talousarvioon suoraan ja vakavasti poistamalla järjestelmätason suojatoimia petollista ja muuta lainvastaista toimintaa vastaan; korostaa, ettei EU:n talousarvioon kohdistuvan suoran vaikutuksen käsitettä saa tulkita siten, että se rajaisi ehdollisuusasetuksen soveltamisalan yksinomaan erityisesti talousarvion toteuttamiseen liittyviin kysymyksiin, kuten julkisia hankintoja koskevaan lainsäädäntöön, sillä tällainen lähestymistapa vain innostaisi vilpillisessä mielessä toimivia tahoja rapauttamaan oikeusvaltioperiaatteeseen liittyviä suojatoimia laajemminkin;

Or. en

Tarkistus 27

Päätöslauselmaesitys
17 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
17. panee merkille, että neuvosto on päättänyt keskeyttää 55 prosenttia koheesiopolitiikan kolmen toimenpideohjelman talousarviositoumuksista Unkarin osalta; viittaa oikeudelliseen analyysiin[17], joka osoittaa, että oikeusvaltioperiaatteen rikkomiset Unkarissa ovat olleet niin järjestelmällisiä ja jatkuvia, että niiden seurauksena olisi pitänyt keskeyttää huomattavasti suurempi määrä EU:n rahoitusta EU:n talousarvion suojaamiseksi oikeasuhteisuusperiaatteen mukaisesti;	17. panee merkille, että neuvosto on päättänyt keskeyttää 55 prosenttia koheesiopolitiikan kolmen toimenpideohjelman talousarviositoumuksista Unkarin osalta ***ja kieltää tekemästä uusia oikeudellisia sitoumuksia unkarilaisten yleishyödyllisten säätiöiden ja niiden hallinnoimien yhteisöjen kanssa***; viittaa oikeudelliseen analyysiin[17], joka osoittaa, että oikeusvaltioperiaatteen rikkomiset Unkarissa ovat olleet niin järjestelmällisiä ja jatkuvia, että niiden seurauksena olisi

panee merkille, että sekä komission joulukuussa 2023 että joulukuussa 2024 tekemissä uudelleenarvioinneissa Unkarin tilanteesta todettiin, että toimenpiteiden hyväksymiseen johtanutta tilannetta ei ole korjattu; kehottaa komissiota arvioimaan oikeusvaltioperiaatteen taantumista ja puuttumaan siihen joko ehdottamalla lisätoimenpiteitä tai päivittämällä nykyisiä toimenpiteitä;	pitänyt keskeyttää huomattavasti suurempi määrä EU:n rahoitusta EU:n talousarvion suojaamiseksi oikeasuhteisuusperiaatteen mukaisesti; panee merkille, että sekä komission joulukuussa 2023 että joulukuussa 2024 tekemissä uudelleenarvioinneissa Unkarin tilanteesta todettiin, että toimenpiteiden hyväksymiseen johtanutta tilannetta ei ole korjattu; kehottaa komissiota arvioimaan oikeusvaltioperiaatteen taantumista ja puuttumaan siihen joko ehdottamalla lisätoimenpiteitä tai päivittämällä nykyisiä toimenpiteitä ***niin, että ne ovat linjassa edellä mainitun oikeudellisen analyysin kanssa***;
[17] Verts/ALE-ryhmän jäsenen Daniel Freundin pyytämä tutkimus – Lane Scheppele, K., Kelemen, R. D., Morijn, J., ”Freezing all EU funds to Hungary: A legal analysis of why a 100 % suspension is “proportionate” and “appropriate” under Regulation 2020/2092 on a general regime of conditionality for the protection of the Union budget”, toukokuu 2022.	[17] Verts/ALE-ryhmän jäsenen Daniel Freundin pyytämä tutkimus – Lane Scheppele, K., Kelemen, R. D., Morijn, J., ”Freezing all EU funds to Hungary: A legal analysis of why a 100 % suspension is “proportionate” and “appropriate” under Regulation 2020/2092 on a general regime of conditionality for the protection of the Union budget”, toukokuu 2022.

Or. en

Tarkistus 28

Päätöslauselmaesitys
20 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
20. muistuttaa, että ehdollisuusasetuksessa todetaan nimenomaisesti, että sillä täydennetään muita talousarvion suojaamisvälineitä ja että sitä sovelletaan tapauksissa, ”joissa unionin talousarvion tehokkaampi suojaaminen ei ole mahdollista unionin lainsäädännössä säädettyjen muiden menettelyjen avulla”; pitää valitettavana, että tämän sanamuodon perusteella komissio on tulkinnut, että välinettä olisi	20. muistuttaa, että ehdollisuusasetuksessa todetaan nimenomaisesti, että sillä täydennetään muita talousarvion suojaamisvälineitä ja että sitä sovelletaan tapauksissa, ”joissa unionin talousarvion tehokkaampi suojaaminen ei ole mahdollista unionin lainsäädännössä säädettyjen muiden menettelyjen avulla”; pitää valitettavana, että tämän sanamuodon perusteella komissio on tulkinnut, että välinettä olisi

käytettävä vain viimeisenä keinona; panee huolestuneena merkille, että ***komission sisällä*** oikeusvaltioperiaatteen seurannasta vastaa useampi yksikkö, mikä johtaa toisinaan epäjohdonmukaisuuksiin ja viivästyksiin toimissa;

käytettävä vain viimeisenä keinona; panee huolestuneena merkille, että ***komissiossa*** oikeusvaltioperiaatteen seurannasta vastaa useampi yksikkö, mikä johtaa toisinaan epäjohdonmukaisuuksiin ja viivästyksiin toimissa ***tai siihen, ettei toimia toteuteta lainkaan***;

Or. en

Tarkistus 29

Päätöslauselmaesitys
21 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
21. katsoo olevan epäselvää, miten ehdollisuusasetus käytännössä toimii vuorovaikutuksessa muiden oikeusvaltiovälineistön välineiden kanssa, erityisesti yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaisen perusoikeuskirjaa koskevan horisontaalisen mahdollistavan edellytyksen ja elpymis- ja palautumistukivälineen mukaisten oikeusvaltioperiaatteeseen liittyvien keskeisten välitavoitteiden kanssa; pitää valitettavana, että komissio arvioi joulukuussa 2023, että Unkari oli täyttänyt oikeuslaitoksen riippumattomuutta koskevan horisontaalisen mahdollistavan edellytyksen, mutta samalla piti voimassa ehdollisuusasetuksen nojalla määrätyt toimenpiteet; korostaa, että tämä johdonmukaisuuden puute haittaa välineiden soveltamisen demokraattista valvontaa;	21. katsoo olevan epäselvää, miten ehdollisuusasetus käytännössä toimii vuorovaikutuksessa muiden oikeusvaltiovälineistön välineiden kanssa, erityisesti yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen mukaisen perusoikeuskirjaa koskevan horisontaalisen mahdollistavan edellytyksen ja elpymis- ja palautumistukivälineen mukaisten oikeusvaltioperiaatteeseen liittyvien keskeisten välitavoitteiden kanssa; pitää valitettavana, että komissio arvioi joulukuussa 2023, että Unkari oli täyttänyt oikeuslaitoksen riippumattomuutta koskevan horisontaalisen mahdollistavan edellytyksen, mutta samalla piti voimassa ehdollisuusasetuksen nojalla määrätyt toimenpiteet; korostaa, että tämä johdonmukaisuuden puute haittaa välineiden soveltamisen demokraattista valvontaa; ***toistaa, että komission päätös on laiton, kuten väitetään parlamentin komissiota vastaan asiassa C-225/24 vireillä olevassa kanteessa, jonka kanneperusteina ovat erityisesti yhteisiä säännöksiä koskevan asetuksen useiden aineellisten säännösten rikkominen ja komission päätöstään koskevan perusteluvelvollisuuden laiminlyönti sekä sen harkintavallan väärinkäyttö poliittisen kompromissin muodossa, jotta Unkari***

pidättyisi veto-oikeutensa käyttämisestä tiettyjen yksimielisyyttä Eurooppa-neuvostossa edellyttävien kiireellisten päätösten osalta;

Or. en

Tarkistus 30

Päätöslauselmaesitys
22 a kohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	22 a. on tyytyväinen komission ehdotukseen, jolla vahvistetaan yhteyttä oikeusvaltiokertomuksen suositusten ja vuosien 2028–2034 monivuotisen rahoituskehyksen mukaisen rahoitustuen välillä sekä yleistetään covid-19-pandemian jälkeisessä elpymis- ja palautumistukivälineessä kehitetty ”uudistuksia varojen vastineeksi” -toimintamalli; korostaa, että oikeusvaltioperiaatetta koskevien ehtojen ja vertailuarvojen arvioinnin on vuosien 2028–2034 monivuotisessa rahoituskehyksessä perustuttava puolueettomaan asiakohtaiseen asiantuntemukseen poliittisten kauppojen sijaan ja että tämä tavoite on varmistettava ja turvattava menettelyssä, jossa suoritetaan tällainen arviointi ja tehdään asianmukaiset johtopäätökset sen lopputuloksesta; huomauttaa tässä yhteydessä, että pikemminkin komission perussopimusten valvojana kuin neuvoston olisi tehtävä jäsenvaltioille osoitetut päätökset, sillä neuvosto saattaa olla vastahakoinen ryhtymään toimiin, joilla olisi kielteinen vaikutus jäsenvaltioihin;

Or. en

Tarkistus 31

Päätöslauselmaesitys
23 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
23. varoittaa, että jäädytettyjen määrärahojen uudelleenkohdentaminen tai siirtäminen muihin ohjelmiin tai tavoitteisiin viestittäisi sääntöjä noudattamattomille hallituksille, että menetetyt varat voidaan korvata muualla; kehottaa siksi komissiota hylkäämään kaikki pyynnöt, jotka koskevat määrärahojen siirtämistä muihin ohjelmiin tai saman ohjelman muihin toimintalinjoihin ja jotka johtaisivat ehdollisuusasetuksen mukaisten keskeytysten kiertämiseen; pyytää komissiota toimittamaan parlamentille tällaisten siirtopyyntöjen koko tekstin, jotta parlamentti voi harjoittaa demokraattista valvontaa ennen komission päätöstä eikä vasta sen jälkeen;	23. varoittaa, että jäädytettyjen määrärahojen uudelleenkohdentaminen tai siirtäminen muihin ohjelmiin tai tavoitteisiin viestittäisi sääntöjä noudattamattomille hallituksille, että menetetyt varat voidaan korvata muualla; kehottaa siksi komissiota hylkäämään kaikki pyynnöt, jotka koskevat määrärahojen siirtämistä muihin ohjelmiin tai saman ohjelman muihin toimintalinjoihin ja jotka johtaisivat ehdollisuusasetuksen mukaisten keskeytysten kiertämiseen; pyytää komissiota toimittamaan parlamentille tällaisten siirtopyyntöjen koko tekstin, jotta parlamentti voi harjoittaa demokraattista valvontaa ennen komission päätöstä eikä vasta sen jälkeen; ***korostaa, että tällaiset siirrot olisi katsottava lain nojalla sopimattomiksi; kehottaa komissiota varmistamaan, että tähän liittyvät oikeudelliset suojatoimet ovat käytössä, myös vuosien 2028–2034 monivuotisen rahoituskehyksen yhteydessä;***

Or. en

Tarkistus 32

Päätöslauselmaesitys
27 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
27. kehottaa komissiota hyväksymään suojatun viestintäkanavan, jolla varmistetaan, että tällaiset tiedot ovat parlamentin asiasta vastaavien elinten saatavilla, ja turvataan samalla niiden luottamuksellisuus;	***Poistetaan.*** *(Siirretään 45 a kohtaan suositusten alle.)*

Or. en

Tarkistus 33

Päätöslauselmaesitys
28 a kohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	28 a. katsoo yleisemmin, että EU:n tason toimielinten välistä vuoropuhelua ja yhteistyötä oikeusvaltion alalla olisi vahvistettava; pitää valitettavana, että komissio ja neuvosto ovat toistaiseksi torjuneet parlamentin tarjouksen tehdä toimielinten välinen sopimus demokratiasta, oikeusvaltioperiaatteesta ja perusoikeuksista; vahvistaa halukkuutensa jatkaa keskusteluja tällaisesta sopimuksesta;

Or. en

Tarkistus 34

Päätöslauselmaesitys
30 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
30. pitää valitettavana, että vahvistetut suojatoimet ovat käytännössä suurelta osin teoreettisia, koska varojen suoraa maksamista tai uudelleenohjaamista koskevat menettelyt ovat raskaita ja yhteydenpito varojen lopullisten saajien ja tuensaajien kanssa on satunnaista; tiedostaa, että EU:n tasolla tarvitaan lisätoimia, jotta voidaan parantaa varojen lopullisten saajien ja edunsaajien oikeutettujen etujen suojaamista ja varmistaa, että ne saavat EU:n rahoitusta;	30. pitää valitettavana, että vahvistetut suojatoimet ovat käytännössä suurelta osin teoreettisia, koska varojen suoraa maksamista tai uudelleenohjaamista koskevat menettelyt ovat raskaita ja yhteydenpito varojen lopullisten saajien ja tuensaajien kanssa on satunnaista; ***ilmaisee huolensa siitä, että vuosien 2028–2034 monivuotisen rahoituskehyksen ehdotettu rakenne saattaa tehdä lopullisten saajien ja edunsaajien suojelemisesta entistäkin vaikeampaa, koska siinä annetaan jäsenvaltioiden hallituksille enemmän määräysvaltaa EU:n varojen hallinnoinnin suhteen;*** tiedostaa, että EU:n tasolla tarvitaan lisätoimia, jotta voidaan parantaa varojen lopullisten saajien ja edunsaajien oikeutettujen etujen suojaamista ja varmistaa, että ne saavat

EU:n rahoitusta;

Or. en

Tarkistus 35

Päätöslauselmaesitys
32 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
32. katsoo ***näiden rajallisten kokemusten perusteella, että ehdollisuusjärjestelmä on ollut tehokas väline*** EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi oikeusvaltioperiaatteen rikkomisesta aiheutuvilta riskeiltä; vaatii ***siksi***, että järjestelmää sovelletaan myös jatkossa EU:n koko talousarvioon, myös tulosperusteisiin välineisiin, jotta mikään EU:n menoerä ei jää tehokkaan oikeusvaltioperiaatteen valvonnan ulkopuolelle; kehottaa komissiota varmistamaan, että ehdollisuusasetusta sovelletaan johdonmukaisesti EU:n talousarvioon rahoitusmallista riippumatta;	32. katsoo***, että saattaa olla ennenaikaista esittää lopullisia lausuntoja tämän välineen vaikuttavuudesta*** EU:n taloudellisten etujen suojaamiseksi oikeusvaltioperiaatteen rikkomisesta aiheutuvilta riskeiltä; vaatii ***kuitenkin***, että järjestelmää sovelletaan myös jatkossa EU:n koko talousarvioon, myös tulosperusteisiin välineisiin, jotta mikään EU:n menoerä ei jää tehokkaan oikeusvaltioperiaatteen valvonnan ulkopuolelle; kehottaa komissiota varmistamaan, että ehdollisuusasetusta sovelletaan johdonmukaisesti EU:n talousarvioon rahoitusmallista riippumatta;

Or. en

Tarkistus 36

Päätöslauselmaesitys
35 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
35. kehottaa tässä yhteydessä komissiota tarkastelemaan uudelleen tulkintaansa, jonka mukaan ehdollisuusasetusta sovelletaan viimeisenä keinona, ja käyttämään sitä ennakoivammin, mukaan lukien 6 artiklan 4 kohdan soveltaminen, suhteellisuusperiaatetta noudattaen;	35. kehottaa tässä yhteydessä komissiota ***avaamaan arviotaan talousarvioon liittyvien eri ehdollisuusvälineiden lisäarvosta ja rajoituksista,*** tarkastelemaan uudelleen tulkintaansa, jonka mukaan ehdollisuusasetusta sovelletaan viimeisenä keinona, ja käyttämään sitä ennakoivammin, mukaan lukien 6 artiklan 4 kohdan soveltaminen,

suhteellisuusperiaatetta noudattaen;

Or. en

Tarkistus 37

Päätöslauselmaesitys
37 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
37. kehottaa komissiota tarkastelemaan uudelleen, miten se voi tehokkaasti täyttää velvollisuutensa turvata varojen lopullisten saajien ja edunsaajien oikeutetut taloudelliset edut, erityisesti niiden, jotka kärsivät oikeusvaltioperiaatteen puutteiden seurauksista, muun muassa valvomalla jäsenvaltioiden maksuvelvoitteita koskevien ehdollisuusasetuksen asiaankuuluvien säännösten noudattamista; painottaa, että toimenpiteet, joilla varmistetaan, että lailliset varojen lopulliset saajat ja edunsaajat voivat edelleen saada EU:n rahoitusta, eivät saisi heikentää ehdollisuusasetuksen soveltamista; odottaa, että parlamentti otetaan tähän prosessiin mukaan täysipainoisesti;	37. kehottaa komissiota tarkastelemaan uudelleen, miten se voi tehokkaasti täyttää velvollisuutensa turvata varojen lopullisten saajien ja edunsaajien oikeutetut taloudelliset edut, erityisesti niiden, jotka kärsivät oikeusvaltioperiaatteen puutteiden seurauksista, muun muassa valvomalla jäsenvaltioiden maksuvelvoitteita koskevien ehdollisuusasetuksen asiaankuuluvien säännösten noudattamista; ***kehottaa komissiota erityisesti harkitsemaan uudelleen vaihtoehtoa, jossa asianomaiset varat tuodaan väliaikaisesti suoran hallinnoinnin piiriin, ja, mikäli se toteaa, ettei tämä vaihtoehto ole toteuttamiskelpoinen, selittämään selkeästi tällaisen johtopäätöksen syyt;*** painottaa, että toimenpiteet, joilla varmistetaan, että lailliset varojen lopulliset saajat ja edunsaajat voivat edelleen saada EU:n rahoitusta, eivät saisi heikentää ehdollisuusasetuksen soveltamista; odottaa, että parlamentti otetaan tähän prosessiin mukaan täysipainoisesti;

Or. en

Tarkistus 38

Päätöslauselmaesitys
41 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*

41. korostaa, että vuotuinen oikeusvaltiokertomus rakentuu tällä hetkellä neljän pilarin ympärille, jotka ovat oikeuslaitokset, korruptiontorjunnan kehys, tiedotusvälineiden moniarvoisuus sekä hallitusjärjestelmän osien keskinäiseen valvontaan liittyvät muut institutionaaliset kysymykset; ***toteaa***, että vuoden 2025 oikeusvaltiokertomukseen on sisällytetty sisämarkkinaulottuvuus, jotta voidaan puuttua yrityksiin ja työntekijöihin vaikuttaviin oikeusvaltioon liittyviin ongelmiin; painottaa, että toimiva oikeuslaitos, vahva korruptiontorjunnan kehys, tiedotusvälineiden moniarvoisuus, hallitusjärjestelmän osien riittävä keskinäinen valvonta ja toimivat sisämarkkinat liittyvät erottamattomasti oikeusvaltioperiaatteeseen;	41. korostaa, että vuotuinen oikeusvaltiokertomus rakentuu tällä hetkellä neljän pilarin ympärille, jotka ovat oikeuslaitokset, korruptiontorjunnan kehys, tiedotusvälineiden moniarvoisuus sekä hallitusjärjestelmän osien keskinäiseen valvontaan liittyvät muut institutionaaliset kysymykset; ***pitää myönteisenä***, että vuoden 2025 oikeusvaltiokertomukseen on sisällytetty sisämarkkinaulottuvuus, jotta voidaan puuttua yrityksiin ja työntekijöihin vaikuttaviin oikeusvaltioon liittyviin ongelmiin; painottaa, että toimiva oikeuslaitos, vahva korruptiontorjunnan kehys, tiedotusvälineiden moniarvoisuus, hallitusjärjestelmän osien riittävä keskinäinen valvonta ja toimivat sisämarkkinat liittyvät erottamattomasti oikeusvaltioperiaatteeseen;

Or. en

Tarkistus 39

Päätöslauselmaesitys
42 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
42. katsoo, että vuotuisen oikeusvaltiokertomuksen pilareiden puitteissa havaittujen oikeusvaltioperiaatteen järjestelmällisten rikkomisten, joilla on riittävän suora yhteys EU:n talousarvion suojaamiseen, olisi johdettava päätökseen ehdollisuusmekanismin soveltamisesta erityisesti tapauksissa, joissa on kyse rikkomuksista, manipuloinnista tai suosimisesta EU:n rahoitukseen liittyvissä tarjouspyynnöissä ja hakemuksissa sekä hallinnollisesta häirinnästä, joka rikkoo paikallis- ja alueviranomaisten, yritysten tai muiden varojen lopullisten saajien ja edunsaajien yhdenvertaista kohtelua ja heidän mahdollisuuksiaan saada EU:n varoja;	42. katsoo, että vuotuisen oikeusvaltiokertomuksen pilareiden puitteissa havaittujen oikeusvaltioperiaatteen järjestelmällisten rikkomisten, joilla on riittävän suora yhteys EU:n talousarvion suojaamiseen, olisi johdettava päätökseen ehdollisuusmekanismin soveltamisesta erityisesti tapauksissa, joissa on kyse ***oikeuslaitoksen riippumattomuuden järjestelmällisistä loukkauksista, tehottomasta korruptiontorjuntakehyksestä, mukaan lukien yleisen syyttäjän palvelujen tai ylimpien tarkastuselinten poliittinen haltuunotto, taikka*** rikkomuksista, manipuloinnista tai suosimisesta EU:n rahoitukseen liittyvissä tarjouspyynnöissä ja hakemuksissa sekä hallinnollisesta

häirinnästä, joka rikkoo paikallis- ja alueviranomaisten, yritysten tai muiden varojen lopullisten saajien ja edunsaajien yhdenvertaista kohtelua ja heidän mahdollisuuksiaan saada EU:n varoja;

Or. en

Tarkistus 40

Päätöslauselmaesitys
45 a kohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	45 a. kehottaa komissiota sopimaan suojatusta viestintäkanavasta parlamentin asiasta vastaavien elinten kanssa, jotta varmistetaan, että asiakirja-aineisto, mukaan lukien kirjallisten tiedoksiantojen teksti kokonaisuudessaan sekä komission yksiköiden ja kyseisen jäsenvaltion välinen kirjeenvaihto, on kaikilta osin oikea-aikaisesti, kattavasti ja proaktiivisesti saatavilla, ja turvataan samalla sen luottamuksellisuus;

Or. en

Tarkistus 41

Päätöslauselmaesitys
46 kohta

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
46. kehottaa neuvostoa pitämään prosessin tosiasioihin perustuvana ja objektiivisena ja muuttamaan komission ehdotuksia mahdollisimman vähän; kehottaa lisäksi neuvostoa olemaan muuttamatta toimenpiteiden hyväksymiseen johtavaa prosessia ***neuvotteluvälineeksi***;	46. kehottaa neuvostoa pitämään prosessin tosiasioihin perustuvana ja objektiivisena ja muuttamaan komission ehdotuksia mahdollisimman vähän; kehottaa lisäksi neuvostoa olemaan muuttamatta toimenpiteiden hyväksymiseen johtavaa prosessia ***poliittisen kaupanteon välikappaleeksi, jolloin tämän prosessin kohteena oleva jäsenvaltio voisi käyttää veto-oikeuttaan***

kiireellisiin päätöksiin, jotka edellyttävät yksimielisyyttä Eurooppa-neuvostossa;

Or. en

Tarkistus 42

Päätöslauselmaesitys
51 a kohta (uusi)

Päätöslauselmaesitys	*Tarkistus*
	51 a. toistaa ehdotuksensa perustaa demokratiaa, oikeusvaltiota ja perusoikeuksia koskeva EU:n järjestelmä parlamentin vuoden 2020 ehdotuksen pohjalta; painottaa, että tätä järjestelmää olisi säänneltävä kolmen toimielimen välisellä toimielinten sopimuksella, sen olisi koostuttava EU:n arvoja koskevasta vuotuisesta seurantajaksosta, joka kattaa kaikki SEU-sopimuksen 2 artiklan näkökohdat, ja sitä olisi sovellettava yhdenvertaisesti, puolueettomasti ja tasapuolisesti kaikkiin jäsenvaltioihin ja ehdokasmaihin ja että sitä olisi tuettava riippumattomien asiantuntijoiden paneelilla, joka valmistelee suosituksia ja kytkee ne talousarviota koskeviin ja muihin täytäntöönpanovälineisiin; kehottaa muita toimielimiä tällä välin ainakin tarkastelemaan lähempää yhteistyötä ehdotetun demokratiaa, oikeusvaltioperiaatetta ja perusoikeuksia koskevan toimielinten välisen pilottihankkeen yhteydessä, sillä se auttaisi rakentamaan luottamusta toimielinten kesken käytännön keinoin, erityisesti jakamalla valvonta-, vuoropuhelu- ja kokouskäytäntöjä;

Or. en